

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ ПЯТЬ ЦЕНТОВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ АМЕРИКИ. Тел. „Свобода“ ВЕрген 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу ВЕрген 4-1010. 4-0807. THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

БИЗНЕСОВІ ПЕРЕДБАЧЕННЯ
НА НОВИЙ РІК

ВАШИНГТОН. — З новим роком багато американських бізнесменів, фінансистів, політиків і вчених передсказало бізнесову поправу на черговий рік. Вони кажуть, що цей рік значно перевищить оживлення в промислі від попереднього. Прихильники теперішньої урядової політики говорять, що причиною оживлення будуть заходи уряду, що довгий час бореться за впровадження певних суспільних реформ і та боротьба тепер дасть переконливі успіхи. Інші говорять, що причиною цього річного оживлення буде це, що в конгресі політика уряду ослабла, багато прихильників нового розділу перепало при виборах, а противники прийшли на їх місце. Через те є надія, що бізнес дістане більше свободи рухів і рушиться з теперішнього місця застою.

УРЯД ЕКСПЕРИМЕНТУЄ З КОМУНІЗМОМ.

КУЛИДЖ (Арізона). — Федеральний уряд за провадив в стейті Арізона комуністичну фарму, на якій поселив за свої гроші 60 родин. Тим родинам уряд побудував модерні доми, з електрикою, електричними кухнями і електричними холодильниками. Також побудував всі потрібні фермерські будинки, купив всі машини, та живий інвентар. А коли все було готове, тоді спровадив убогі фермерські родини і під державним зарядом казав їм це все спільно управляти і спільно користати з доходів. Менеджер цієї фарми, Фол, уступив добровільно з заряду, тому, що не погоджувався з тою комуністичною ідеєю.

ХОЧУТЬ КОНТРОЛІ РОБУЧИХ РУК ПО ФАРМАХ.

НЮ ЙОРК. — Спеціальна комісія для розсліду хліборобства в Америці подала по докладнім дослідженням до відома, що праця по фармах дуже не упорядкована і треба щось конче зробити, щоб її упорядкувати. Передівсім в одних місцях є надмір фермерських робітників, по інших їх є мало. Далі, велике замішання в фермерстві викликає час жнив, який потребує кілька разів стільки робітників, що в зимі. А коли прийде зима, то сотки тисяч фермерських помічників знаходяться без заняття.

НОВИЙ ЛІК НА МОРСЬКУ ХВОРОБУ.

БОСТОН. — Лікарі з Майо клініки в Бостоні перед збором учених заявили, що ті люди, які дуже бояться їзди по морю через схильність западати на морську хворобу не будуть потребувати більше цього лікувати при допомозі вдихування кисня.

НАВЧАЛЬНИЙ СКЛЕП „ДОБЛЮ ПІ ЕЙ”.

НЮ ЙОРК. — При 1,170 Флетбуш евні в Брукліні заряд „Доблю Пі Ей” заложив склеп, в якому є найрізномордніші товари, але їх не продається для публіки, тільки вчать на них учнів купецтва. Наука відбувається даром і приймають до неї хлопців і дівчат поверх 17 літ життя. Склеп має різні галузи купецтва, а також купецького діловодства.

ВЕЛИКА ВИСТАВА ЦВІТІВ.

ПАСАДІНА (Каліфорнія). — Тут відбулась велика парада цвітів. В тій параді взяли участь 65 „флористів” убраних в найрізномордніші цвіти. Біля 6 мільйонів цвітів витрачено на декорацию тих флористів, з яких деякі справді мали розкішний вигляд. Около мільон людей приглядалось тій параді.

ФІЛЬМОВІ НАГОРОДИ В МІНУЛИМ РОЦІ.

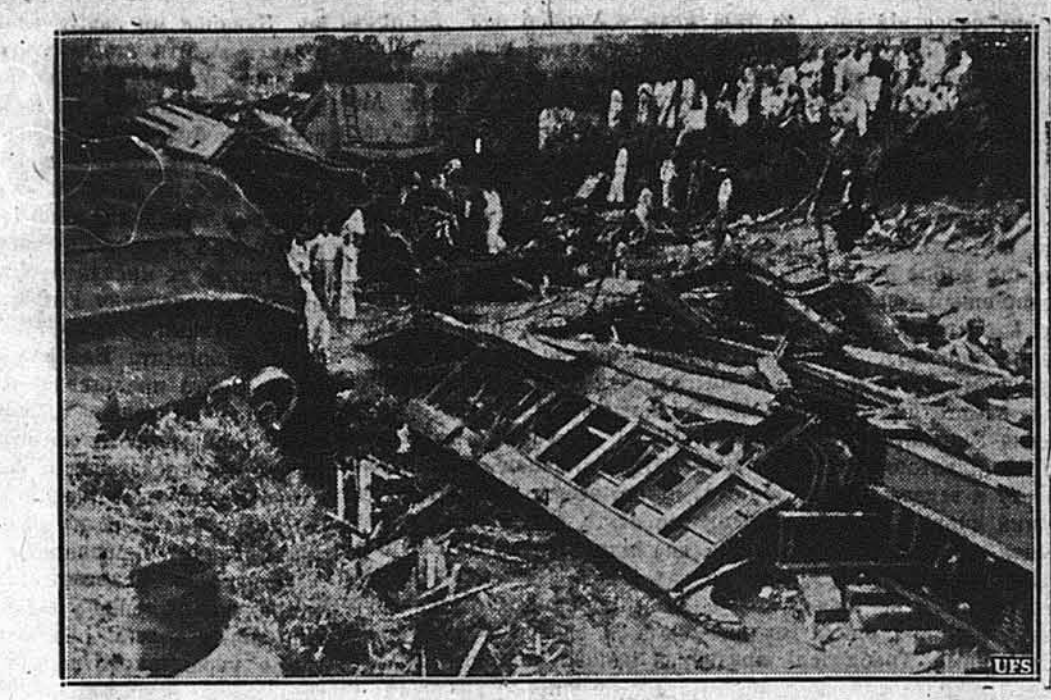
НЮ ЙОРК. — Фільмові критики в Ню Йорку признали найкращою фільмовою за минулий рік „Ситадель”. Ця фільма була випродукована в Англії, заходами і під наглядом американської компанії Метро-Голдвин-Маєр. Найкращу акторську гру в минулім році критики признали Джеймса Кэгниа, в „Еджелс вит дити фейсес”, з акторок признали першу нагороду Маргареті Соливен за гру в „Трі камрейдс”.

ДОМАГАЮТЬСЯ БУДОВИ МОДЕРНИХ ДОМІВ.

НЮ ЙОРК. — Громадянська мешканева рада внесла на руки заряду міста прохання, щоб влада занялася будівництвом нових модерних домів на тих місцях в Ню Йорку, де нині стоять погані і невідповідні мешкальні доми. На ту ціль влада повинна витратити около 300 мільйонів доларів і побудувати модерні доми для 57 тисяч родин. Мешканеві оплати в тих домах малиб бути дешеві, \$6 від кімнати.

ПОДАТКОВІ ДОХОДИ З ГАЗОЛІНИ.

НЮ ЙОРК. — Голова комітету нафтового промислу, Маркгем, сказав, що минулого року уряд стягнув посередних і безпосередних податків з нафтового промислу на 1,300 мільйонів доларів.

ЗАЛІЗНИЧА КАТАСТРОФА.
Сто осіб згинуло в катастрофі наслідком ударення товарового й пасажирського поїзду коло Барбасени, в Бразилії. Кажуть, що це найбільша залізнична катастрофа в історії Бразилії. Між убитих і ранених були делегати на їзд пластунів.

ГЕНГСТЕР У СПІДНИЦІ.
ВИДОБУЛИ КОРАБЕЛЬ „ПЕТРО ВЕЛИКИЙ” З ЧОРНОГО МОРЯ.
ВИНАХІДНИК ЦЕМЕНТУ.

В малім селі недалеко юго-славського міста Марібор трапилася доволі рідка подія, а саме поліція арештувала 22-літню дівчину під замітом грабункових нападів. Як подають звітження жандармерії, згадана молода жінка з незвичайно привабливим виглядом та пригарами пропасними очима знайомилася з багатьма мужчинами, яких описала тероризувала револьвером і при неволі віддавати свої портфелі. Коли її зловили, вона заявила себе вчителькою. Як згодом, підчас слідства виявилось, гарна генгстерка є студенткою, що на неї поганий вплив мала лектура кримінальних повістей.

З дня Чорного моря видобули корабель „Петро Великий” з 400 тонами вугілля, що перележало в кораблі 20 років. У корабельних кабінах знайшли старі односторонні російської маринарки та записки старшин із залоги корабля. Рукописи збереглись дуже добре, бо були в герметично замкнених кабінах.

Недавно уладили в Англії з нагоди столітніх роковин смерті винахідника цементу, Джозефа Аспдіна, паломництво до Вексфілду, на цвинтар, на якому поховали винахідника. Муляр Джозеф Аспдін із Гілса був скорним робітником і його ім'я було довгий час невідоме. Автім його винахід дав змогу побудувати багато великанських будівель. Тепер із цементу будують хмародери, будують протилетунські схови та городові тераси і т. д.

СПІР ЗА РИБУ ВИРІШИВ АЖ ПОЛЮБОВНИЙ СУД.

Дуже оригінальну справу вирішив недавно в Англії полюбовний суд. Жорж Лявн великий аматор риболовства ловив риби на вудку у пристані Сут Вальд. Раптом якась велика риба проковтнула принаду і рванула нею так сильно, що вирвала Лявнові вудку і щезла з нею у глибини. Пеховатий рибалка вернувся додому зо спущеним носом. На другий день добродій Лявн стрівув у пристані знайому міс Аданіс, теж велику аматорку рибальського спорту. Вона ловила на вудку риби. В одному менті міс Аданіс витягнула з води вудку, бо гачок заплутався у щось. Виявилось, що вона витягнула разом зо своєю вудкою теж вудку Лявна, при якій висіла велика, вже ледви жива риба.

ВИБУХ ГРАНАТИ.

В Потуторах, пов. Бережани, 40-літній Михайло Майка знайшов гранату з часів світової війни. При розбиранні в хаті граната вибухла, вбила Майку і знищила зовсім помешкання.

КНЯЖИЙ ДАР МУЗЕЮ У СТОКГОЛЬМІ.

Невідомий жертводавець, який недавно подарував природничому музеєві у Стокгольмі кістки понад 15,000 тварин, що живуть у великому басейні Амазонки, тепер подарував велику і цінну колекцію 3,631 птахів з Болівії. Збірка складається з експонатів, що їх дотепер природничий музей у Стокгольмі не мав, хоч мав найкращу в Європі збірку птахів з полудневої Америки.

Виринув спір, до кого належить риба Лявн заявляв, що риба його, міс Аданіс випирала, що її.

Мировий суд рішив, що риба є власністю міс Аданіс, бо вона в дійсності її зловила.

ГОСТРІ ОПІКУНИ МОРАЛІ.

У дальматійським місті Меткович трапилася недавно весела подія, яка стала не лише сенсацією околичних мешканців, але опинилася теж і на шпальтах багатьох часописів. А саме міська рада на вносек посаджених звільнила з праці капелюшника міської оркестри з тієї причини, що в темній вулиці поцілував одну з панянок проти її волі. Кажуть, що всі молоді люди збирають підписи, щоб зголосити протест проти гострого рішення міської ради.

Городський суд у Судовій Вишні розглядав справу проти тамошнього адвоката-жиди д-ра Е. Фрідвальда за присвоєння 200 доларів вдови одного судового урядовця, що зложила їх у цього адвоката в депозиті. Адв. д-р Фрідвальд боронився тим, що це була позичка. Однак тому, що вдова під присягою ствердила, що гроші віддала адвокату до депозиту, суд засудив його на 7 місяців в'язниці за припинення кари та відібрання публичних прав на 5 років.

ЗА ПРИСВОЄННЯ 200 ДОЛАРИВ.

Городський суд у Судовій Вишні розглядав справу проти тамошнього адвоката-жиди д-ра Е. Фрідвальда за присвоєння 200 доларів вдови одного судового урядовця, що зложила їх у цього адвоката в депозиті. Адв. д-р Фрідвальд боронився тим, що це була позичка. Однак тому, що вдова під присягою ствердила, що гроші віддала адвокату до депозиту, суд засудив його на 7 місяців в'язниці за припинення кари та відібрання публичних прав на 5 років.

НЕ УСТАЄ, А ПОСИЛЮЄТЬСЯ РУХ
ЗА „ВЕЛИКУ УКРАЇНУ”

ПРАГА. — Кореспондент часопису „Ди Ню Йорк Таймс” стверджує, що чим далі тим сильнішим стає рух за те, щоб повстала Велика Україна з тих земель, що їх загарбала Росія і Польща. Осередком цієї „кампанії” стає Закарпаття. Чехословацький уряд уже погодився, щоби Закарпаття називалось „Карпатська Україна”, як цього населення домагалося.

Згадує про Хуст.

Кореспондент подає далі, що Хуст, столиця Карпатської України, став дуже активним і то завдяки „українським імігрантам з України під Росією і Польщі”.

Противопольські настрої.

У звязку з українською активністю загострюється відношення Праги до Варшави. Не дійшло навіть до заключення польсько-чеського торговельного договору. Польська торговельна місія, що прибула з Варшави, пересиділа в Празі кілька днів і відіхала назад з нічим. Кореспондент подає, що та сама делегація поїхала тепер до Москви, щоб там затіснити торговельні зносини.

ВАРШАВА МСТИТЬСЯ.

ВАРШАВА. — Польська влада на Шлезьку вигнала з польської території 100 чехів. Має це бути відплата за противпольські настрої в Чехо-словачині. Попередно виселено в такий самий спосіб 300 чехів.

Всьому винен Берлін.

Польські часописи твердять, що осередком тієї противпольської акції є — Берлін.

УКРАЇНА В ОСЕРЕДКУ.

БЕРЛІН. — Що буде в 1939 році? На це відповідає американський кореспондент Ралф Барнес. І приходить до заключення, що найбільш активним буде протикомуністичний блок: Японія буде дуже активною в Азії, Італія в Африці, а Німеччина у Східній Європі. Німці, каже Барнес, будуть заняті Данцігом і Мемелем. Але, щоб не було, найважливішою справою таки буде „українська справа”. Вона, каже він, є сама собою така важна, що її одної вистарчає, щоб на неї звернути всю увагу.

ПІД ВЕСНУ.

ЛОНДОН. — Часописи далі повторюють, що рух за Велику Україну прибере з весною більші розміри. Зачнетесь від удару в Совети.

ПРИПІСУЄ УКРАЇНЦЯМ В ПОЛЬЩІ.

БЕРЛІН. — Кореспондент „Ню Йорк Геральд Трибюн” заповідає, що провід у боротьбі за Велику Україну і її визволення зпід Польщі й Советів є в руках українців у Польщі. Кореспондент признає, що є також великий визвольний рух під Советами, але про нього тяжко щось конкретного сказати, бо більшовицька влада здавлює найменший спротив українського населення.

„ВЕЛИКИЙ” І „МУДРИЙ” СТАЛІН.

МОСКВА. — Совети занепокоєні тим, що Німеччина буде підводні лодки, бо це означає „агресію”, а та буде звернена в першу чергу проти Советів. Так пише „Правда”, але „Красная Звезда” потішає себе тим, що „з нами мудрий, передбачливий, безстрашний, непохитний і геніальний маршал комунізму, великий товариш Сталін”.

ЧЕКИСТИ ПРОТИ ЧЕКИСТІВ.

МОСКВА. — Засудили на смерть п'ять бувших чекістів, що бушували на території „молдавської республіки”, що то її створено на землях України під Советами. Головний комісар-чекіст „нагло” помер в тюрмі. Інші призналися, що обвинувачували людей, щоб приподобатися влади. Але оправдували себе тим, що робили це й на домагання Чеки, себто самої централі. Доноси ішли головню на учителів, яких обвинували в контрреволюції й нахили до фашизму. Прокуратор ганьбив підсудних за те, що так зневажали „чесне й почесне ім'я чекістів”.

НОВА ЧЕХО-СЛОВАЧЧИНА.

ПРАГА. — Д-р Франтішек Лукавскі, голова молдовського руху, заявив, що це замало, що уступив бувший президент Бенеш, бо повинні уступити всі, що були зняряддям старого правління. Бо, казав він, треба повести нове життя, новими шляхами і з новими людьми. Він також домагався досліду над тим, хто спричинив чеську трагедію.

Проти визиску.

Д-р Лукавскі говорив також про відношення до капіталу. Казав, що капітал має служити загальним цілям. Працевдавці не мають визискувати, а тільки співпрацювати в творенні загального добра.

"SVOBODA" (LIBERTY)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
by the Ukrainian Press and Book Company, Inc.
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J.
on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103
of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

За оголошення редакції не відповідає.

Тел. „Сво'оди": BERgen 4-0237. — Тел. V. H. Consoy: BERgen 4-1016.
4-0807.

В Канаді належить посылати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Address: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

ДО ЧЕСТИ І РОЗУМУ

„Карпаторосси” починають розбирати теперішню ситуацію на Карпатській Україні дещо холодніше. Принаймні ставлять до неї не в такий наскрізь зрадницький спосіб, як це було досі. З цього ще не виходить, щоб вони визнали Карпатську Україну за свою, щоб визнали українську владу Закарпаття, українську назву чи визнали ідею Великої України. Того всього нема. Себто нема його в головах тих провідників, що держать імміграцію зі Закарпаття в московифільській темноті. Бо несвідомий нарід тут ні при чому. Та є вже в декого хоч призадуми над тим, до чого властиво заведе таке відношення, що зв'язане з агітацією прилучення Закарпаття до Мадярщини. Те останнє прикривається тим, що ніби під Мадярщиною може бути об'єднане ціле Закарпаття і мати там автономію та задержати такі міста як Ужгород і Мукачево і тих наших людей, що живуть у селах, що їх забрала тепер Мадярщина. Виходить, що є вже такі, що не добачують добра в такій агітації, що помагає Мадярщині, а не Закарпаттю, що наш нарід не визволяє, а пхає його в неволю. Ті самі є також і проти цього, щоб Закарпаття було ігравшкою в руках Німеччини. Бо й з цього не буде добра.

Думаємо, що це вже є зворот до ліпшого, коли люди думають. Бо думаючи дехто з „карпатороссів” знаходить і відповідь. Дораджує залишити наразі цей спір, бо він і так тут в Америці не буде рішення. А радить помагати тим, що там живуть на Закарпатті і потребують допомоги. Ось такий підхід до справи вважаємо ще найчеснішим і найрозумнішим, коли стояти на становищі таких „карпатороссів”, що не є мадярськими запроданцями. Справді, уже найвищий час, щоб вони перестали годувати Закарпаття своїми заявами, порадами, статтями, промовами, парадними вечорами і деклямаціями та піснями, що „Я русин бил”. Хай тепер возьмуться збирати гроші і допомагати бідним людям на Закарпатті, і то не мадярським агентам, а тим, що є на селах, що живуть у горах, що потребують не тільки хліба, але й просвіти. Хай хоч допомагають тим, що залишилися під Мадярщиною, а Карпатську Україну хай залишать вже українській владі й українській імміграції. А вже час покаже, яка ідея возьме верх. Тоді принаймні не ввійдуть в історію як Юди-запроданці, як зрадники свого народу, а остануть блудними вівцями. Колись було можна виправдати московфільство несвідомістю. Сьогодні, коли всі американські мапи і книжки визнають, що нарід Закарпаття є українським народом, уже не можна покликуватись на незнання. А коли найбільші вороги починають погоджуватись з тим, що ідея Великої України це природна ідея, то ті з нашого народу, що проти цього боряться, це народні злочинці, яких імення перейдуть в історію боротьби нашого народу за волю як імення зрадників. Так рішайте „карпаторосси”: Бути чи не бути зрадниками?

СЛІДАМИ ШЕРЛОКА ГОЛМСА**Відтиск з воску.**

У вісімдесятих роках минулого століття написав англійець Конан Дойл цікаві пригоди детектива Шерлока Голмса. Очевидно, що такого детектива не було; була це вигадана особа, яку Конан Дойл уявляв собі, представляючи її як незвичайно здібного, предивного криміналіста. Шерлок Голмс знав так не є, бо „робота” в усе. Він буцімто потрапив у руки вивертів, а з болю та черевика ска-зати точно, як хтось ішов, що робив і т. д. Одним з найбільш цікавих моментів в житті Шерлока Голмса є випадок, коли він знайшов на місці злочину, який імення перейдуть в історію боротьби нашого народу за волю як імення зрадників. Так рішайте „карпаторосси”: Бути чи не бути зрадниками?

ЯК І ЧИМ ДОПОМОГТИ ВІДРОДЖЕННЮ ДЕРЖАВНОЇ УКРАЇНИ?

(Доклад д-ра Л. Мишуги, виступлений на річних нарадах „Об'єднання Українських Організацій” в Джерзі Сіті, 24 грудня 1938).

Уже зачалось — від Карпатської України.

Не знаємо, що нам несе історія. Але відчуваємо усім нашим еством, що починає на наших очах здійснюватись наш національний ідеал: Від синього Дону до синих Карпат. Чи він здійсниться, залежатиме в першу чергу від того, чи там, де кожний чи кожні з нас стоїмо, є ведена тепер така велика зорганізована праця, якої вимагає та велика справа, яка є нашим ідеалом. Ми в Америці мусимо вірити, а й нема причини в те сумніватись, що там на Рідній Землі є люди, що добре розуміють вагу теперішнього великого моменту. І очевидно, лагодяться по своїй спроможності виконати у слушному моменті те, що від них вимагає справа визволення України. І треба вірити, що й підготовка до цього моменту є ведена там в Європі в такий спосіб, що можна надіятись, що відроджена українська держава буде дійсно самостійною, а не чинною колонією, заміною одних окупантів іншими. Треба далі вірити, що й в те, що та нами сподівана Велика Україна буде державою дійсно поступовою, а дбати про кращу долю працюючих мас, буде її властивим завданням.

Але цієї держави ще нема. Є тільки маленький здобуток, що зветься Карпатська Україна, який має те значіння, що підніс нас і скріпив нашу віру в те, що так, як несподівано повстала Карпатська Україна, може скоро повстати і Велика Україна. Та віра це ще не дійсність. Навпаки, дійсність є на ділі застрашаюча, коли поглянемо на те, що діється на українських землях і з українським народом у Світах, Польщі чи Румунії. Виходить, що з одного боку нам приходить радіти Карпатською Україною, а з другого ствердити, що вороги, саме ізза тої Карпатської України, наступають тепер на наш нарід з подвійною лютістю і ненавистю. І тому є на наших землях повно нових варварств і нових масових арештів, і повно нового розгрому наших просвітних, економічних чи гуманітарних установ. А також є і новачистка в Україні під Советами,

гає. Впоравшись з „роботою”, вломник ховає свічку до кишені, а застиглий віск з пальця здирає і кидає на землю. Цей відтиск з пальця на воску знаходить поліція, а тому, що в картотеці поліції були вже відтиски рук цього панка, бо був уже караний, поліції було вже легко зловити нічного непрошеного гостя.

Що каже мікроскоп.

Людські змисли не є досконалі; деякі інструменти перевищують людей тисячкратно. Те, чого людське око не бачить, те бачить мікроскоп. При помочі цього інструменту, що побільшує тисячі разів, може добрий криміналіст із знайдених на місці злочину дрібничок сказати, як виглядає злочинець. Так напр. із знайдених волюсків один німецький криміналіст так описав злочинця: „Є це сильний, досить товстий, у середніх літах чоловік з чорним, сивіючим, недавно низько стриженим волоссям і малою лисиною”. Це він ствердив на основі точних оглядин двох волюсків під мікроскопом.

(Дальше буде).

що охоплює собою молодь в комсомолі, а навіть і військових командантів, в яких добають Совети „чужих агентів”, і „українських націоналістичних бандитів”, що хотілиб відірвати Україну від Москви. Значить, що й в тій найважливішій частині українських земель, в Україні над Дніпром, є знову новий спротив проти Москви. А є тому, що є там такі наші сили, які в очах Москви — українськими революціонерами, тими героїчними нашими борцями, що змагають до самостійної України. Коли до цього додамо ще й те, що на західно-українських землях під Польщею наш нарід не дає себе не то злякати, але маніфестаційно підносить голову, і то вже навіть і на терені польського союму в Варшаві, то зрозуміємо, що все це вказує пророчество на те, що та наша правда, яка піднялася в 1917 і 1918 роках і яка себе заманіфестувала соборницькою декларацією з 22 січня 1910 року, зачинає наново вставати з того гробу, в який її загнали по світовій війні наші історичні вороги при допомозі альянтів.

Щоб задати.

Що наша справа піднімається, відчували всі наші вороги. І тому подали собі руки Совети і Польща. Та ще цинічно перед світом заявили, що зробили це на те, щоб не допустити до повстання Великої України. Таким чином ще раз вийшла на яв перфідна політика червоної Москви, яка не тільки що махнула рукою на терпіння українських селян і робітників у Польщі, але ще зобов'язалася Польщу боронити, якби так там українські народні маси піднялися до повстання, вимагаючи самовизначення для українського народу. Бо й в такому випадку Совети допомагалиб Польщі, колиб наш нарід хотів відбудувати на українських землях під Польщею свою державу, виключно тільки своїми власними силами, бо Совети загарантували оборону теперішньої Польщі. Значить, що вже не треба, щоб Гітлер ішов на Західню Україну, чого так лякаються Польща і Совети. Вистарчить, щоб там піднявся український нарід власною волею, а Совети підуть допомагати Польщі. І будуть разом з нею пацифікувати українських селян, як щоб тим селянам захотілось змінювати границі між Польщею і Советами і мати свою власну українську державу.

Ось у що зійшла московська влада „робітників і селян”. В заплату за те, буде знову „фашистська” Польща боронити Совети, якби у них піднялася Україна над Дніпром, бажачучи стати самостійною. Та добре, що хоч поступовий світ матиме тепер нову нагоду пізнати облуду союзницької „фашистської” Варшави — червоної, комуністичної Москви. До цієї спілки зголосилася вже й Румунія, що то в очах большевиків була досі також „фашистська”. Та, видно, що на спілницю в здавлюванні повстання Великої України — добра.

Все це треба тепер мати на увазі, коли хочемо заснувати собі ту ролю, яку ми в Америці повинні відіграти в теперішньому моменті, коли світає, коли пробуджується наша воля. Нам треба перешкодити згаданім ворогам і їхнім союзникам придавати змагання українського народу до волі в своїй державі. А це значить, що нам треба паралізувати пропагандистську акцію наших

ворогів, якою вони намагаються представити в світі, а зокрема в Америці, український визвольний рух у фальшивому світлі, щоб тим чином нищити в зародку ті симпатії, які мусять зродитись до України і українських змагань у всіх свободолюбних людей, якщо вони пізнають дійсну правду про Україну й її героїську боротьбу.

Пишуть багато про Україну, але що й як?

Кожний з нас розгортає тепер кожного дня американський часопис з посліком, шукаючи за новинами про Україну. Давніше ми навіть не надіялися знайти щось такого. Та сьогодні було дуже здивовані, якби був такий день, у якому не було б американських газет нічого про Україну. Але на жаль, у дуже багатьох випадках, пишуть ті газети про Україну в подібний спосіб як писали про давню Чехословаччину і про політику бувшого чехословацького президента Едварда Бенеша. Себто представляють українську визвольну справу в цілком фальшивому навісвітлі, так, як представляли фальшиво відносини в давній Чехословаччині. І як не рахувались давніше з правдою і долею народів Чехословаччини, не рахуються тепер у ще більшій мірі з долею і домаганнями українського народу і з правдивою історією України. Американські пресові звідомлення в Америці про давню Чехословаччину належать до сумних картин в історії американської журналістики, бо подавано не те, що було правдою і могло врятувати Чехословаччину, а тільки вимудовано те, що підходило під смак тої публіки, на якій часописні видавці роблять бізнес. Так пишеться тепер вразно й отверто у вступній статті такого загально відомого американського журналу як „Американ Меркюрі” з грудня 1938 р. Отже, як пишеться у статті, подавано те, що могло будити у широких масах ненависть до Гітлера. Добачувано всюди тільки „білгоно” Бенеша та наїстичні пляни й інтриги враз з німецьким насильям. Зате збувано мовчанкою те, з чого були незадоволені народи, що входили в склад давньої Чехословаччини.

Ось у подібний спосіб пишеться тепер і про Україну. Не вона є на першому плані. Ні не є на першому місці доля українського народу, його воля і його бажання. На першому місці є Гітлер. Це він хоче загарбати Україну. І тому не можна допустити до відродження і демократичної Великої Соборної України, яку проголосили на Софійським Соборі в 1919 році представниками українських демократичних республік, і за яку український нарід стільки пролягав крові, бо таку Велику Україну міг би евентуально захопити Гітлер, а вона моглаб стати васальною державою Німеччини. На те, що український нарід хоче дійсної самостійності і соборності, що він гнетений, що гине мільонами в тій Україні, що вже є так довго васальною державою Сталіна, мало хто звертає серйозну увагу. І ніхто не дає поради, що треба робити з Польщею, що пацифікує наш нарід, коли той пробую заговорити за своє право до автономії. Бо важніше від того усього є Гітлер. І тому, щоб затемнити справу Великої України, пишеться, що в ній панував Гітлер ч. 2, себто Богдан Хмельницький, що „вирівав” сотки тисяч жидів. Пригадується „погромщина” Симона Петлюри як Гітлера ч. 3, котрого мусів вбити Шварцбарт, щоб пімститися на нім за „жидівські погроми”. Представляється далі, що ніколи в історії не було ніякої Великої України, та що й тепер вона

тим підкреслюється, що Велика Україна властиво вже є і тішиться великою автономією в — СССР. І ще з тим додатком, що в ту Україну Сталін вложив уже великі інвестиції!

З іншого боку представляється знову Україну надзвичайно великою і надзвичайно багатю. Але з тим поясненням, що ті великі простори і ті багатства хочте тепер забрати Німеччина, а якби так їх забрала, то булаб найсильнішою державою на світі, а Гітлер найбільшим і найсильнішим диктатором. А про те, що прецінь можнаб допомогти українському народові, щоб він сам міг стати господарем України і нею розпоряджати, нема й словечка. Або таке: З одного боку лякається Великою Україною російських монархістів, що є за одну і не поділяють Росію, а з другого, очевидно з наказу Гітлера, садять на гетьманський престол України „Кирила Владиміровича”, кандидата на „руського імператора”, або Павла Скоропадського чи Разумовського.

До тієї протиукраїнської кампанії треба ще додати те, що це досі не вгаває милосердя над „нешасним” народом Карпатської України, що то голодує і не може вижити, бо, як пишеться, самим деревом жити не можна. А хоч графині Чехо-Словаччини гарантовані такими державами як Англія, Франція, Італія і Німеччина, то далі повторюється, що Закарпаття мусить відійти до

Мадярщини, бо Карпатська Україна потрібна хіба тільки Гітлерові, як база до плянованого ним загарбання Великої України.

І розпускається ріжні фантастичні вісти про організування ріжними царськими генералами армії, що має гти з Гітлером на Україну. З реєстрації українців в Німеччині, яка властиво переводиться уже від якого року і має на цілі охорону інтересів української імміграції в Німеччині, робиться українську націоналістичну вербункову акцію, а з таких організацій як Союз Українців в Німеччині і Українське Національне Об'єднання робиться вербункові бюро і то — гітлерівські й наїстичні.

Або берім справу територіальної автономії для українських земель під Польщею. Товчється та справа від довгих літ. За неї позбавив себе життя відомий галицький політик д-р Володимир Бачинський, що пробував довести до польської української угоди шляхом добуття автономії. Нею хотів свого часу сам польський уряд позискати для себе д-ра Євгена Петрушевича і уряд З. У. Н. Р., що працював на вигнанні. Ізза неї, як пишуть самі поляки, згинув польський діяч Голуфко. А тут, як тепер цю справу піднесено наново в польським союмі з боку Української Парламентарної Репрезентації, пишеться, що й вона є „замовлена з Берліна”.

(Кінець буде).

О. С.**СОВЕТИ ЯК МІЛІТАРНИЙ ЧИННИК**

В одному з попередніх листів я згадував про СССР і його вартість як союзника. Тепер хочу доповнити попередній лист парю слів про вартість советської армії. Пригадую насамперед фальшиву опінію, яку видав про советське летунство полк Ліндберг, який мав нагоду оглядати його особисто і йому — навіть зарозумілим советським „фахівцям” (яким „наплюють на буржуазну Європу”) — тяжко відмовити компетенції в цій справі. Ліндберг у Лондоні, заявив, що советський повітряний флоту бракує фахового керівництва, та що вона знаходиться „в хаотичним стані”. Природно, советські часописи, які перед тим підносили полк Ліндберга під небеса, тепер називають його „льокаем фашистів”, але це справи не змінє і опінії полковника про советську повітряну флоту — ні скільки не захитує...

Про советську армію маємо голоси ген. Баратіє в „Темпі”. В статті „російські можливості”, він пише, що армія лише тоді боездатна, коли вона спирається на відданості і симпатії — народу. Французький генерал тої думки, що тих симпатій населення — для советської армії не має. Навпаки, останні „чистки” в советській армії довели, що незадоволення населення режимом перекинулося таки в ряди самої тої армії...

Подібно пише ген. Нісель, який спинається на труднощі, які матиме для СССР її армії підчас війни — незадоволення неросійських народів Росії. Генерал звертає увагу на те, що цілі дивізії червоної армії — особливо в Україні і Білій Русі — складаються з місцевих населення, з українців і білорусинів. Такий склад советської армії грозить їй — з огляду на настрої тих народів великими несподіванками підчас війни: несподіванками для СССР, для режиму Сталіна і... для його союзників. „Советсько-французький пакт на випадок війни — не має для Франції жадної вартості” — кінчить свої уваги ген. Нісель.

В „Контемпорари Русії” пише на ту саму тему ген. Голловін і приходить до тих самих висновків. На його думку, всякий воєнний конфлікт, в який вплутався СССР, поставив би до керівництва червоної армії та до запліти такі вимоги, яких СССР абсолютно не витримував би. По короткім часі — ще коротшим як в 1914—1917 — червона армія заломилася би напевно. Як

тільки існуючий вже воєнний матеріал — в перші дні війни зазнає втрат і ушкоджень, як тільки виникне нагальна потреба поповнення і направи наступити неминуча катастрофа.

Крім того, як це не звучить парадоксально, завважає один німецький часопис, але населення СССР — в протилежність до населення інших держав — страшенно хоче війни. Але хоче тому, що сподівається неминучої поразки червоної армії і неминучого упадку большевицького режиму. Характеристично є для цього настрою тактика советської преси підчас чеської кризи. Советська преса старанно замовчувала перед своїм населенням всі відомості, які могли би промовляти за близьку небезпечку війни... Совети замовчували ці відомості тому, щоби не прискорити кристалізацію воєнних — антирежимних — настроїв власного населення, яке — особливо українці — тільки й ждало на війну, щоби порухатись з большевизмом. І щойно, коли небезпечка війни була полагоджена, почала свій воєнний танець большевицька преса, вигукуючи проти „європейських імперіалістів” і ставлячи могутню силу червоної армії і її.

І ще один цікавий факт: перекладаючи „імперіалістичні промови” Гітлера, советська преса старанно опускала ті уступи з промов, де німецький канцлер говорив про право самовизначення народів... Як видно, то це право дуже небезпечне для керівників СССР. Вони не ваяться вже й згадувати про це на сторінках своєї преси, щоб часами не обернулося проти Росії...

Дуже змінилися часи від 1917 року. І то на некористь Росії, а на користь всіх народів, які прагнуть зривати свої зв'язки з монструальним імперією — правдивим колюсом на глиняних ногах...

ЛІСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ

Д. Н. Торонто, Онт. — Ні. Злукі нема. Зробіте добре діло, коли доложите і свого труду, щоб заснувати відділ.

ХТО ПОПИРАЄ БИЗНЕСИ, ЩО ОГОЛОШУЮТЬСЯ В „СВОБОДІ”, ТОЙ ПОПИРАЄ „СВОБОДУ”.

ПРОТОКОЛ

з нарад головного виконавчого комітету У. Н. Союзу, які відбулися 24 грудня 1938 року в головній канцелярії У. Н. Союзу під ч. 81-83 Гренд Стріт, Джерсі Сіті, Н. Дж.

У нарадах, що почалися в 9-й годині рано, взяли участь головний передсідник М. Мурашко, заступник головного передсідника Г. Герман, заступник головного передсідника Марія Малевич, головний рекордний секретар Д. Галичин і головний фінансовий секретар-касієр Р. Слободян.

Головний передсідник відкрив збори й предложив на порядок дня такі справи:

Купно бондів. Постановлено закупити отсі бонди: Огайо Публік Сервіс 4% за \$26,000; Домініон оф Канада 3% за \$24,312.50; Сентрал Іліной Публік 3% за \$50,250; Юнайтед Стейтс Трежюрі 2% за \$171,500.

Продаж бондів. Рішено продати отсі бонди: Бофало Джерел Електрик 4½% за \$5,560.50, за які заплачено \$5,550; Голф Стейтс Ютілітіс 4% за \$26,771.25, за які заплачено \$26,000; Федерел Нешенел Моргедж 2% за \$10,181.25, за які заплачено \$10,000; Юнайтед Стейтс Трежюрі 2½% за \$76,710.94, за які заплачено \$75,000; Юнайтед Стейтс Трежюрі 2¾% за \$25,992.19, за які заплачено \$24,960.94.

Удільнення моргеджів. Постановлено уділити моргедж у суму \$2,000 на реальність Стаєвич в Філадельфії, Па., і моргедж у сумі \$1,600 на Дім відділу 276 У. Н. Союзу в Ембридж, Па. Також рішено інвестувати \$30,216.80 у забезпечених і державою заборочених моргеджах.

Перебрання реальностей. За неплатення міського податку й залежних відсотків, рішено перебрати на власність організації реальності. Мовчана в Вудбридж і Лінден, Н. Дж., на яких У. Н. Союз мав моргеджі на загальну суму \$10,841.50.

Поміч Карпатській Україні. Маючи однудушну згоду всіх членів головного уряду У. Н. Союзу в справі помочі Карпатській Україні, головний виконавчий комітет У. Н. Союзу порішив призначити на ту ціль \$1,500 з народнього фонду.

На тім закінчено наради й головний передсідник закрив збори в 1-шій годині пополуноді.

Д. Галичин,
гол. рекордний секретар.

3 УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

АКРОН, О.

Свято в честь Лесі Українки. Заходами зорганізованого місцевого жіноцтва в Союзі Українок, від. 7, як також при помочі інших клубів і товариств відбувся в нас 13 листопаду концерт, получений з 25-літньою річницею смерті великої української поетеси Лесі Українки. Концерт відбувся в год. 3 попол. в церковній салі.

Свято відкрила передсідниця відділу 7-го Союзу Українок, пані Марія Поливка, і згадала коротко про життя Лесі Українки. Притім вона порушила також місцеві справи і представила роботу згаданого місцевого відділу С. У. А., який старается освідомляти українських жінок, а також робить українську пропаганду серед чужинських кол. Пані Олена Кінаш-Сіглер відчитала програму свята й далі проголошувала кожну точку зокрема. Після того виступив жіночий хор і відспівав гимн Союзу Українок. Секретарка відділу, Анастасія Зепко, відчитала реферат про Лесю Українку, а хор відспівав пісню, "Гей, у лузі червона калина". Деклямували: Марія Маційовська і Ольга Мискало. Дуже солідно

ЮРІЙ ГОРЛІС-ГОРСЬКИЙ

В ОКОЛИЦЯХ ХОЛОДНОГО ЯРУ НАД ДНІПРОМ НА ЧИГИРИНЩИНІ.

Існувала в останню революцію СВОБІДНА УКРАЇНСЬКА "РЕСПУБЛІКА", котрої громадяни боролися під українським прапором проти червоної московської горді аж до 1922 року, даючи цим живий приклад, як невеликі числом, але сильні духом можуть успішно боротися з незрівняно сильнішим ворогом.

ОТСЮ ВЕЛИКУ ПОДІЮ, що стала вже предметом історичних розсвідів та сюжетом поем і драм, автор, що самий був її учасником, уобраз у форму повісті, даючи цим читачеві немов би нагоду брати особисто участь у великопаметній боротьбі.

2 ТОМИ — 2 ДОЛЯРИ.

Замовляти у:

"SVOBODA"
81-83 Grand St., Jersey City, N. J.

випрацьований реферат виглосила на запрошення панна Марія Бек з Дітройту, Міш. Своєю зворушливою промовою про Лесю Українку вона витиснула неодній жінці сльози з очей. За це дістала бурю оплесків.

Далі співали шкільні діти українські пісні; на піяні пригравала їм пані Сироїд. Деклямували також: Євгенія Сироїд, Теодора Кудела, Олена Іванько, Ольга Антоноук і Еліс Поливка. Жіночий хор виступив іще раз і відспівав кілька пісень.

Цілий концерт відбувся під проводом п. Володимира Поливки. Наша саль хоч невелика, зате була виповнена. Були також гості з Клівленду. Серед них була пані Марія Мураль, яка забрала слово і дала гарний поклан до дальшої організованої праці серед українського жіноцтва. Потім переведено збірку, якою зайнялись: Розалія Огар, Олена

Мельник, Єлисавета Мискало й Анастасія Зепко. Зложили: Олена Кінаш-Сіглер \$2; по \$1: Марія Семенюк, Марія Бек, Марія Поливка, Марія Мураль, М. Петруха, І. Гурич, М. Іванько, С. Антоноук, Т. Баран, О. Зепко, А. Кудера, Е. Пивончук, Марія Пулк, Анастасія Зепко, Т. Судомир, Д. Васишин; по 50 ц.: Т. Маційовський, К. Цепко, Н. Шквара, В. Поливка, Ева Судомир, Роз. Сироїд, Марта Іванюцька, В. Пулк, А. Сирід, Н. Савула, В. Сенюк, В. Драган, Д. Мискало, Р. Огар, Е. Мискало, Анна Бала, М. Філяс, Емілія Баранецька, Катерина Галамай, Олена Мельник, Марія Корнат; дрібними \$7.08; з відзнак \$40.84. Разом \$76.42.

При кінці передсідниця М. Поливка подякувала присутнім за участь у святі і відспіванням "Ще не вмерла Україна" закінчено свято.

Анастасія Зепко,
секр. від. 7. С.У.А.

ПОВІДОМЛЕННЯ

ЗАХОДОМ ВІДДІЛІВ 53, 96, 396, 118 З ПІТСБУРГУ Й ПО ОКОЛИЧНИХ 24, 132, 120, 161, 34, 276, 134, 136, 264, 384, 296, 109, 101, 232, 126, 212, 56, 82, 63, 338, 91, 166, 74, 153, 279, 77, 89, 255, 61, 360 і 400

ЗАГАЛЬНІ ОРГАНІЗАЦІЙНІ СОЮЗОВІ ЗБОРИ В НЕДІЛЮ, 8. СІЧНЯ (JANUARY 8, 1939)

в годині 3. пополуноді
НА САЛІ 7. ВУЛ. І КАРСОН ПРИ УКР. КАТ. ЦЕРКВІ, ПІТСБУРГ, П. А.

Всі члени особливо зо самого Пітсбургу повинні як слід прибути; натомість з названих пооклицьких відділів проситься, вислати делегатів, наскільки урядники з якихсь непередбачених причин не могли явитись. Зокрема просять родичів та союзниць-ветеранів постаратися й допомогти, щоб союзова мода від Пітсбургу конечно прибула без втрат, а буде Вам вдача за новини, котрі довідається.

На зборах промовлятиме в справах організаційних окружний організатор УНС, Василь Загавич, і докладе фактами, що не має для нас крапці та відповідної організації в справах асексурсійних, під кожним оглядом, понад Український Народний Союз.

Марія Малевич, заст. гол. предс. УНС.

УВАГА! — НЬО ЙОРК І ОКОЛИЦЯ!

ЗАХОДОМ УКРАЇНСЬКОГО ПРАВОСЛАВНОГО ПАРОХІЇ СВ. ВОЛОДИМИРА І ВІДДІЛУ 204 У. Н. СОЮЗУ

владштується

СПІЛЬНИЙ ПІКНІК
В НЕДІЛЮ, 25. ЧЕРВНЯ (JUNE 25, 1939)
В BELVEDERE PARK, JACKSON HEIGHTS, L. I.

Проситься всі Товариства стриматися від влаштування підприємств у цей день.

Уживаний в цілому світі від 1867

3 МУЗИКИ

ЯК СЛУХАТИ СИМФОНІЧНОЇ МУЗИКИ.

Музичні твори, які віддається симфонічною оркестрою, інколи представляють слухачеві труднощі. Інколи самий вигляд слухати симфонічну музику так людину застрашує, що вона не зважається навіть іти слухати симфонічної оркестри.

На ділі ці труднощі значно пересаджені. При невеликім приготуванні кожна людина може слухати симфонічної оркестри з певною насолодою. Постараймося дати деякі основні дані для слухання симфонічної оркестри та постараймося ілюструвати їх точками першого українського симфонічного концерту Павла Печенігі Углицького до творів Тараса Шевченка, що відбудеться в неділю, 8. січня ц. р. в великій салі Карнегі Гол, у Нью Йорку.

Справжні труднощі з симфонічною музикою може мати слухач тоді, коли композитор, що пише для симфонічної оркестри, старається висказати тонами просто свої почування чи настрої. Багато легше розуміти таку музику, коли композитор старається дати музичний вислів якійсь думці, чи своїй душі чи думці якогось поета. Першу музику можна називати чистою музикою, другу програмовою. Чи даний твір належить до першої групи, чи до другої, звичайно вже можна пізнати по програмі, бо композитор програмового твору звичайно зазначає вже в програмі на чию ідею написаний твір.

Ось наприклад перша точка програми першого українського симфонічного концерту каже: "Україна. Симфонічна поема на твір Тараса Шевченка "Гайдамаки". Тут відразу зазначено, що це програмова музика. Композитор узяв твір Тараса Шевченка, відому історичну поему, і завад собі задачу віддати цю поему не словами, але тонами з кількадесятьох музичних інструментів. У цьому творі, що для свого виконання вимагає пів години часу, композитор віддає тонами величезний зрив угнетеного народу, його муки, гнів, рішення чину, масовий рух, далі часову перемогу та остаточний занепад руху та сподівання на будуче. Рівночасно композитор завад собі задачу використати також романтичну історію двох одиниць в поемі Шевченка, себто любовну історію Галайди й Оксани, і старався вплести її в свою симфонію так, щоб слухач відчув і особисті переживання й загально національні переживання всього народу.

Іншого характеру програмовою музикою є точка 4 а): "Ранок". У цьому творі автор завад собі задачу віддати музикою перехід з ночі до дня, як будиться природа, птиці, звірята, люди.

Точка 4 б): "SERENADA SARCASICA" представляє почування кавалера, що приходить під вікна улюбленої, щоб заграти їй любовну пісню, але не застає її дома. Звісно, він наперед уживає різних надзвичайних засобів, щоб її викликати, а коли нарешті допевняється, що її нема дома, він ревнує, постановляє мститися, пощо. Не диво, що слухач мусить винести з ситуації почування певної насмішливості.

У творі під назвою "Бахчаналія" композитор старається віддати повну безжурну забаву козаків.

У творі "Ой на горі огонь горить, а в долині козак лежить" (по англійськи: THE DYING KOZAK) композитор бере тему з відомої народньої

ЗИМОВА КОМУНІКАЦІЯ.

Білий чоловік навчився від ескімосів вжитку собаки для тягнення санок по засніжаних просторах і нині в різних північних містах Злучених Держав та Канади відбуваються зимою перегони таких санкарів. На образку панна Маргарет Дюї, відома з цього зимового спорту в околиці Лейк Плесид у горах Адирондакс у стейті Нью Йорк, котра має з собою собаки тої самої породи, що їх брав з собою адмірал Бирд на свої виправи на південний бігун.

пісні й ілюструє слова пісень тонами.

Теж саме Кантата "Бють пороги"; відомі слова Тараса Шевченка композитор старається передати тонами.

У подібний спосіб композитор постуває за кожним разом, коли він бере якусь готову вже тему, думку, ситуацію, і старається передати її почування слухачеві цими засобами тонів, які йому дає розпорядимости симфонічна оркестра. Звісно, людині, що не розуміє секретів музичної композиції, це може видатися трудним, бо навіть неможливим, але добрі знавці цієї штуки успівали такі річі робити.

Тому це так цікаво слухачеві, котрий знає ці теми, на котрі композитор пише, прислухуватися симфонічним творам на відомі теми. Твори Тараса Шевченка є загальнозв'язні пересічною українцеві, тому й українцеві мусить бути цікаво прислухуватися кожному новому твору, написаному на тему творів Шевченка.

У КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ В АМЕРИЦІ

повинна бути

ПРОПАМ'ЯТНА КНИГА

ВИДАНА З НАГОДИ
СЮРФАКІТНОГО ЮВІЛЕЮ
УКРАЇНСЬКОГО
НАРОДНОГО СОЮЗУ

ЦІНА 2 ДОЛЯРИ.

Замовляйте в "Свободі":

"SVOBODA"

83 GRAND ST., (P. O. BOX 346), JERSEY CITY, N. J.

В кожній українській хаті повинен знаходитися часопис "Свобода".

УКРАЇНСЬКІ СТІННІ КАЛЕНДАРІ НА 1939 РІК

У ГАРНИХ КОЛЬОРАХ

- Календаріом друковане українською мовою.
- Свята означені чітким червоним друком.

РЕЛІГІЙНІ:

ІСУС ХРИСТОС В ОЛИВНІМ ГОРОДІ
СВЯТА РОДИНА
ПРЕСВ. СЕРЦЕ ПРЕЧ. ДІВИ МАРІ
ПРЕСВ. СЕРЦЕ ХРИСТОВЕ
АНГЕЛ ХОРОНИТЕЛЬ СТЕРЕЖЕ ДІТЕЙ ВІД ПОІЗДУ
АНГЕЛ ХОРОНИТЕЛЬ НАД ДИТИНОЮ В КОЛИСЦІ
СЛАВА ВО ВИШНИХ БОГУ
РІЗДВО ХРИСТОВЕ З АНГЕЛАМИ
ПРЕЧИСТА ДІВА МАРІА
З МАЛИМ ІСУСОМ ХРИСТОМ
ІСУС ХРИСТОС МІЖ ВІВІЯМИ
ХРИСТОС ПРОЩАЄТЬСЯ З МАТЕРЮ

РІЖНОРОДНІ:

ЗИМОВИЙ ВЕЧІР КОЛО МЛИНА
КРАЄВИД: ХАТА І ГОРОД
РОМЕО Й ДЖУЛІЕТА
ДІВЧИНА З ПЕСИКАМИ В ГОРОДІ
ВЕСНА НА ФАРМІ
ДІВЧИНА З УКРАЇНСЬКИМ ПРАПОРОМ

25 ЦЕНТІВ ОДИН, 5 ЗА \$1.00 З ПЕРЕСИЛКОЮ.

Замовлення шліть на адресу:

"SVOBODA"

81-83 Grand Street,

(P. O. Box 346)

Jersey City, N. J.

3 УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

НЮ БРИТЕН, КОНН. Свято Героїв.

В неділю, 13. грудня ц. р. заходом церковного хору при співучасті всіх залучених товариств наша громада відсвяткувала свято героїв. Свято почалося в церкві панахидою за полеглих героїв. Її відправив місцевий священик о. Е. Писар і притім виголосив проповідь.

Вечором відбувся святковий концерт з промовами, декламаціями та виставою п. н. „Ніч під першого листопаду“. Концертну програму виконав бездоганно місцевий хор при тутешній церкві, під управою свого диригента В. Романишина.

Вступне слово виголосив місцевий священик і в своїй промові представив значіння та ціль свята і підкреслив заслуги, відданість та самопожертву героїв, які з великої любові до свого народу зложили все, що найдорожче мали — своє життя.

Головним бесідником був Іван Білинський, теолог У. П. Ц. з Гартфорду. В своїй добродушній рефераті він згадував ту безрадянську боротьбу, яку зводить наш нарід за здобуття волі, і також розказав про заслуги наших героїв, які з нараженням власного життя цю боротьбу несуть на своїх плечах.

Наступною бесідницею була молоденька, тут роджена українка, панна Зень, яка українською мовою дуже грізно розказала про нашу минувшину. На закінчення програми говорив проф. В. Романишин і просив присутніх про жертви на продовження визвольної боротьби. Збіркою знялися: І. Салема, С. Сенько, І. Козира, М. Платуш. Зложили по \$1: М. Г. Сенько, В. Гонтарський, п. Салак, Смик, Горбачко, Салабай; по 50 ц.: пані Гаврилич, А. Котик, М. Мельник, М. Вовк, А. Дзят, В. Романишин, І. Салема, С. Салема, пані Вайда, Керницька; решта дрібними. Зо збірки прийшло \$20.83, зо вступу \$36. Разом \$56.83. По відтягненні розходів вислали через Обеднання \$20.87 на визвольну боротьбу і \$27 на Карпатську Україну.

І. К.

НАЙШВИДША РІКА.

У ріках пливе вода найшвидше посередні течії, під самою поверхнею. З усіх рік на світі найшвидше пливе Амазонка. Скорість її течії є 3 м. на секунду. Деякі гірські струмочки пливають 6 м. на секунду.

БАГАЧКА КЛЮБОВОЮ АРКТОРКОЮ.

Вірджинія „Ніні“ Лигет, що одіждала великий макет, виступила недавно як акторка на сцені забавового клубу.

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ГАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАННЯ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ. А ПРОСВІТА — ЦЕ СИЛА. ПИШІТЬ ПО НАЙНОВІШИЙ ШНИК КНИЖОК.

ДАЙТЕ ДАРУНОК ЩО ПРИНЕСЕ РАДІСТЬ НЕ ЛИШЕ НА ОДИН ДЕНЬ АЛЕ НА ЦІЛИЙ РІК

Що року більше і більше читачів замовляє „Свободу“ як дарунок для приятелів. Чомуб не зробити цього Вам? Замовте для приятеля „Свободу“ на рік або пів року. Ми вишлемо перше число на його адресу (щоб він одержав на Різдво), у гарній різдвяній коверті, з різдвяною карткою, яка повідомить його, що Ви замовили для нього „Свободу“ як дарунок. Дайте Ваше замовлення ще сьогодні. Лише виповніть залучений бланкет:

Висилаю \$6.00 на річну передплату _____
Висилаю \$3.25 на піврічну передплату _____
Висилайте „Свободу“ на _____
Його адреса _____
Місцевість і стейт _____
Моє ім'я і адреса є: _____

Кожного дня Ваш приятель буде одержувати „Свободу“ і буде мати гарну пам'ятку з Вашої дбайливості.

Пишіть до:
“SVOBODA”
81-83 Grand St., (P. O. Box 346) Jersey City, N. J.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВІ

ПЛЕЙНС, ПА. На Карпатську Україну.

Дня 19. листопада вінчалися діти місцевих заслужених громадян: п. Михайло Малишак з панною Ольгою Гливою. На весільній забаві в домі молоді гості не забули і про рідний край та на поклик Мисифа Малишака зложили \$10.05 для Карпатської України. Гроші вислали через Обеднання.

Присутній.

СИРАКЮЗ, Н. Й.

На народні цілі.

Фінансовий секретар Українського Центрального Комітету м. Сиракюз, п. Віктор Осухівський, переслав в імені комітету через Обеднання \$78.15 з призначенням на такі цілі: на інвалідів у Львові \$58.50, (на Карпатську Україну \$19.65. Цю суму зібрано: на Листопадові концерті \$58.50), на панахиді в місцевій укр. кат. церкві \$19.65.

АКРОН, О.

Листопадове Свято.

Дня 4. грудня ц. р. відбулося в нас заходами вибраного комітету Листопадове Свято. До комітету входили: В. Пулк, предс.; В. Поливка, касієр; М. Шквара, секр. Листопадове Свято святкувала наша громада спільно. Рано того дня відбулася панахида, котру відправив о. Д. Гірецький. Вечором у церковній залі відбулося виставне свято. По вступнім слові, що було першою точкою, відбулася вистава під проводом Катерини Зепко. Далі дитячий хор відспівав кілька пісень. По співі предсідник покликав О. Зепка до слова. Покликаний пояснював нинішнє українське положення і згадав притім про Карпатську Україну. Далі покликано до слова пароха о. Д. Гірецького, який представив життя українців під ріжними займанщинами. Далі покликано до слова п. Вол. Курівчак, який в короткій промові закликав людей, щоби працювали разом і в згоді, без ріжниць політичних поглядів. Прикінці дитячий хор під проводом В. Поливки відспівав багато пісень. Публика була з програми вповні задоволена. Предсідник В. Пулк сердечно всім подякував в імені комітету, а також подякував за гарні жертви. Зложили: Союз Українок, від. 7 і 9 по \$5; В. Борткевич \$2; по \$1: Я. Іваніцький,

ПОСМЕРТНІ ВІСТІ

Дня 22. грудня 1938 року помер у Шикаго
ДМИТРО ВАШИШИН,
довголітній член Бр. св. Стефанів, від. 221. У. Н. Союзу в Шикаго, Іл.
Покійний походив з села Дашава, повіт Стрий, Західна Україна. Був добрим Союзцем і щирим українцем.
Похорон відбувся 26. грудня при участі членів від. 221. У. Н. С. членів С. Г. Д., родини і знайомих. Тіліні останки виводжені до української греко-католическої церкви св. О. Николая, а потім на місце вічного спочину.
Вільна земля американська йому пером!
Т. Шникова, секр.

АЛЕНТАВН, ПА. На народні цілі.

Гром. Іван Зазворський переслав через Обеднання \$15 на такі народні цілі: \$10 на інвалідів і \$5 на Рідну Школу. Ці гроші не жертви, зібрані на Листопадові Святі 20. листопада м. р. в Алентавні.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

На Карпатську Україну.

Гром. Станіслава Гурина зібрав \$9 на Карпатську Україну, яку то жертву вислали через Обеднання на призначену ціль. Жертвували: Евдокія Яворська \$5, а Марта Люба \$4.

НЮ ЛОНДОН, КОНН.

На Карпатську Україну.

Гром. Іван Лещин переслав від себе через Обеднання на Карпатську Україну \$5.

Д-Р С. ЧЕРНОВ

● Гострі й хронічні недуги чолювіків і жінок — Шкіра й кров
● Аналіз крові для подружжя цілогодів.
223 SECOND AVE., cor. 14th ST.
NEW YORK CITY, Room 14.
Gramercy 7-7697
Офісний години: рано від 10 до 12. Ввечір від 6 до 8, а в неділю рано від 10 до 12.
Жінка-доктор до обслуговування флюорокоп.

Д-Р ЮРІЙ АНДРЕЙКО

**УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР,
ХІРУРГ І АКУШЕР**
321 E. 18th STREET,
between 1st and 2nd Avenues,
NEW YORK, N. Y.
Tel. GRAMERCY 5-2410.
Урядові години: рано від 10 до 12. Ввечір від 6 до 8, а в неділю рано від 10 до 12.

КАНТИЧКА КОЛЯДИ І ШЕДРІВКИ

РІЗДВО ХРИСТОВЕ І БОГОЯВЛЕННЯ

З ДОДАТКОМ ПІСЕНЬ
СТРАСТНИХ · ВОСКРЕСНИХ · ЦЕРКОВНИХ
ЦІНА 35 ЦЕНТІВ.

Замовлення і гроші слати до:

“SVOBODA”

88 GRAND ST., (P. O. BOX 346), JERSEY CITY, N. J.

БИЗНЕСОВІ НАГОДИ

Шукаю СПІЛЬНИКА, мужчини або жінчини, з малим капіталом до бізнесу „Ті Рум“ (RESTAURANT). Голоситись по 5. год. кожного вечора до: Miss PETROWICH (Apt. 1) 243 E. 13th ST., NEW YORK CITY.

ПОШУКУВАННЯ ОСІБ

Пошукую у дуже важкій справі ФІЛІПА ВИСОЦАНСЬКОГО, котрий мешкає колись у Sprangler, Pa., пізніше одружився з паною Катериною Ярош в Ambridge, Pa. Хто дасть мені його адресу, то одержить десять (\$10.00) доларів нагороди. Вся інформація прошу слати до: Stephen Evanitsky, 725 — 18th St., Ambridge, Pa.

ГРИБИ СТАРОКРАЄВІ, імпортовані свіжі, лізні 85 цит. фунт, на шпурках \$1.20 фунт, добрі \$1.35 фунт, самі шалочки \$1.75 фунт. Висилаємо поштою С. О. Д. 252.
RELIABLE MUSHROOM CO.,
94 Rivington St., New York City.

УКРАЇНСЬКИЙ АДВОКАТ

АЛЕКСАНДЕР ХИЛЯК

(ALEXANDER CHYLAK)
233 BROADWAY
Woolworth Bldg., Room 907,
NEW YORK.
Tel.: WOrth 2-3426

ОЛІЙ—МІД—КУТЯ НА СВЯТА! КУПУЙТЕ В СУРМІ!

Фунт куті піханої	\$.20
Солодкий мак	.20
Чистий мід з Саратоги	1.25
Смажений олій, з краю	1.30
Макітри краєві по	1.50
Картки на свята 12 за	.50
Календар Селянський	.40
Календар „Наш Лемко“	.35
Календар Веселій	.50
Відривний Календар	.50

Як хто бере понад 3 долари, ми оплачуємо пересилку. Посилайте замовлення враз з грошми.

СВЯТОЧНА РАДІО ГОДИНА СУРМИ буде 7. січня від год. 3:30 до 4:30 пополудні. Перешліть пожелання своїм через радіо. Адресуйте або заходіть на (нову) адресу:

SURMA

325 E. 14th ST., NEW YORK CITY.
Між 1-ою та 2-ою Есеною.

МИРОН ЛИТВИН

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

Без ріжниць, як далеко поза Ньюарком. Враз потреби телефонуйте до нас. Обслуга шира і чесна. — Office: 383 MORRIS AVENUE, cor. Springfield Ave. NEWARK, N. J. Phone: Essex 3-5347

ІВАН БУНЬКО

Новий Український Удгетейкер заряжує погребани по ціні так низькій, як \$150. Обслуга найкраща.
JOHN BUNKO
Licensed Undertaker & Embalmer
437 E. 5th ST., NEW YORK CITY.
Dignified funerals as low as \$150.
Telephone: Gramercy 7-7661.

ПЕТРО ЯРЕМА

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

ЗАЙМАЄСЬ ПОХОРОНАМИ В BRONX, BROOKLYN, NEW YORK І ОКОЛИЦІХ
129 E. 7th STREET, NEW YORK, N. Y.
Tel.: Orchard 4-2568
BRANCH OFFICE & CHAPEL: 707 PROSPECT AVENUE (cor. E. 155 St.), BRONX, N. Y. Tel. Melrose 5-6877

Тарзан, пан нетрів, сидів собі вигідно на хребті величезного слона-Танта і разом з ним мандрував без цілі по нетрах. Сонце добре гріло і робило Тарзана лівим. Він був у гарнім безжурнім настрою, про який так мало знають люди по великих містах. Нагло повіяв вітерець і заніс до його ніздрів запах чорного чоловіка. Це розбудило Тарзана.

Втім він побачив особу, від якої походив цей запах. Це був Огані. „Чому Огані тут, а не в своєму селі?“, запитав Тарзан, який добре знав дикуна. „Огані мав знайти вас, пане!“, почав про себе чорний. „Білий пан звелів вас чим скорше відняти і привести до нього. Дуже йому важно побачити вас чим скорше“, говорив ломано Огані.

„А де є той білий чоловік, що хоче мене бачити?“, запитав Тарзан. „Він знаходиться у великому селі Лоанго“, відповів Огані. Тарзан захмарився. Він дуже не любив того села. Бо до нього вже підсувалася так звана „біла цивілізація“, що в своїх перших початках все висилала найбільше шумовиння. Село втрапило вже свій чисто африканський характер.

Чорний побачив невдоволення Тарзана і з поспіхом додав: „Цей пан, що хоче вас бачити, зветься Лявак!“, „Лявак?“, запитав, усміхаючись, Тарзан. „Капітан Лявак, це що інше. Треба було відразу так говорити“. Тарзан любив Лявака, бо він був дуже підприємливий, а навіть авантюристичний. Він любив пригоди. Тарзан догадувався, що він тепер щось теж має на умі.